

Verslag Architectuurraad (AR) | 22-06-2017 |

Aanwezig: Jacob Hop (saMBO-ICT, Aventus), Olav Loite (VDOD, Topicus), Bram Gaakeer (OCW), Gerald Groot Roessink (DUO), Henk Nijstad, Marc Fleischeuers, Remco de Boer, Laura Braam (Bureau Edustandaard / Kennisnet), Bart Ratgers (CvTE), Dirk Linden (Kennisnet), Rimmer Hylkema (GEU, ThiemeMeulenhoff), Bart Ratgers (CvTE)

Afwezig: Edwin Verwoerd (Iddink), Arjan Aarnink (CITO), Paul de Wit (Van Dijk Educatie, vervangen door Niels Eikelboom), Brian Dommissie (Kennisnet, adviseur PO-Raad en VO-raad), Sir Bakx (SURFmarket).

Alle hieronder genoemde presentaties staan op de [betreffende Edustandaard-pagina](#)

1. Opening, mededelingen, notulen, agenda

Welkom aan Niels Eikelboom (Van Dijk Educatie), die Paul de Wit dit keer vervangt. Welkom aan Laura Braam, informatiearchitect bij Kennisnet; Laura heeft veel ervaring in de zorg opgedaan en zal zich vooral richten op het ondersteunen van de ROSA.

De concept-agenda wordt overgenomen.

De notulen van de bijeenkomst van 13 april worden aangenomen.

Hans Nouwens van het Architectenberaad HO heeft zich vanwege een andere baan afgemeld

2. Bespreking IAA-inventarisatie, en oprichting van de werkgroep

Na de vorige bijeenkomst is door Bureau Edustandaard samen met Bram Gaakeer de opdrachtomschrijving opgesteld voor de inventarisatie. Inmiddels heeft dit na feedback van de Architectuurraad geleid tot de versie die nu voorligt.

Dirk Linden geeft aan dat de inventarisatie een hele brede scope betreft: hoe zorgen we ervoor dat de resultaten aansluiten bij de verwachtingen en dat er juist wordt geprioriteerd. Bijv. is duidelijk dat de resultaten van deze werkgroep niet 1-op-1 het antwoord zijn op de [vraag van Jan Bartling](#). Het advies is om – net als bij de werkgroep Toetsen – eerst een sprint 0 in te bouwen over de scope en de op te leveren resultaten. Dan wordt ook meer duidelijk welke specifieke kennis gevraagd wordt van de werkgroep-leden en de benodigde tijdsinzet. Bijv. autorisatie NNP/Niet Natuurlijke Personen kan redelijk standalone worden opgepakt, veel complexer is de koppeling administratieve kant met de contentketen (hier zouden architectuurpatronen kunnen helpen). Mbt. de federatie-modellen lijkt al veel meer duidelijkheid. Jacob Hop geeft aan dat bijv. Autorisatie in het MBO vaak buiten het gemeenschappelijke domein valt. Kortom: een goed overzicht met opdeling naar subonderwerpen (van sommige is nog maar een globaal beeld, van andere is al veel meer detail beschikbaar) en prioritering lijkt verstandig voor sprint 0. Bram Gaakeer geeft aan dat inhoudelijke kennis voor werkgroepleden noodzakelijk is, hij vult de opdrachtomschrijving aan (voor de Standaardisatieraad) met een duidelijke beschrijving van het gewenste profiel. Bram scherpt ook het waarom en de urgentie van de inventarisatie aan op basis van de gevoerde discussie. En hij geeft aan vanaf de start ook de trekker van de werkgroep te willen worden.

De Architectuurraad adviseert positief over de opdrachtomschrijving, waarbij Bram Gaakeer als beoogd werkgroep-begeleider nog enkele aanscherpingen doorvoert.

3. Certificeringsschema (CS) 2017: ROSA-scan

Na een korte introductie van Dirk Linden presenteert Remco de Boer de context van het [Certificeringsschema 2017](#) aan de hand van de ROSA-scan.

Remco meldt dat het tijdrovende bevindingendocument (dat bij de vorige ROSA-scans steeds werd opgebouwd) nu is overgeslagen, omdat in de praktijk toch het adviesdeel werd gebruikt. De Architectuurraad geeft aan dat goede onderbouwing en verslaglegging wel belangrijk is; besloten wordt dat indien nodig achteraf op specifieke punten toch dieper kan worden ingegaan á la het bevindingendocument. De kwaliteit van het adviesdocument is ook geborgd doordat Bureau Edustandaard dit opstelt samen met de indiener van de standaard (in dit geval Dirk Linden als voorzitter werkgroep Informatiebeveiliging en privacy).

De onderdelen van de standaard zijn voor beheerdoeleinden uit elkaar gehaald en kennen een eigen versienummering, zodat er kort-cyclischer kan worden gewerkt en er ruimte is voor verschillende dynamiek bij de diverse onderdelen. Bijv. het Toetsingskader kan hierdoor sneller / makkelijker worden aangepast aan veranderde realiteit en inzichten. De discussie gaat (slide 10) het begrip ICT-toepassing: hoe verhoudt het zich tot bouwsteen of voorziening. Of dienst, zoals Dirk Linden aangeeft: het geheel aan services inclusief de contracten. Bram Gaakeer verwacht dat er een soort software catalogus zal gaan komen á la KING / Gemmaonline, hiervoor is de definitie van deze begrippen erg belangrijk. In de nieuwe versie van het CS is de Cloud Control Matrix vervangen door ISO2700x; via mappings is de samenhang bewaakt. Kun je de traceerbaarheid opheffen door bijv. de koppeling met de persoon ongedaan te maken (anonimiseren) - Jacob Hop geeft aan dat dit lang niet altijd het geval is, bijv. via relaties diep in applicaties ontstaat soms toch weer herleidbaarheid. Rimmer Hylkema geeft aan dat de GEU de tijd nog niet rijp acht voor opname van deze standaard in bijv. aanbestedingen van scholen; eerst moet er veel meer ervaring opgedaan worden bij implementatie en gebruik in de praktijk.

Bram Gaakeer legt de link tussen het CS2017 met de scope van het CIP – centrum voor informatiebeveiliging en privacy voor de (grote) uitvoeringsorganisaties: <https://www.cip-overheid.nl/> . Privacy by design bijv. staat hier ook inmiddels centraal. Tevens kunnen bijv. principes etc. worden overgenomen vanuit de NORA; goed ‘lenen’ van elkaar kan werk en tijd besparen.

De architectuurraad geeft complimenten aan Dirk Linden vanwege de heldere opzet van deze nieuwe afspraak, en bedankt Remco de Boer voor de nuttige ROSA-scan; Dirk Linden benadrukt nogmaals het belang en nut om deze in een vroegtijdig stadium uit te voeren.

De Architectuurraad adviseert positief over het Certificeringsschema 2017 met de genoteerde discussiepunten uit de ROSA-scan

4. Werken met thema's – vervolg werken onder architectuur

Marc Fleischeuers en Remco de boer hebben de afgelopen tijd AR-leden gesproken over invulling van het werken met thema's. De contouren en de invulling van deze structuur-aanpak krijgt steeds meer vorm. Na een korte discussie wordt de bezetting per thema voor nu vastgesteld. Dirk Linden, voorzitter van de Edustandaard-werkgroep IBP, geeft daarbij aan graag bij een eerste verkenning/opzet van het thema Veilige Ketens betrokken te willen zijn, maar bij voorkeur niet de trekker voor dit thema vanuit de AR wil zijn – gezien zijn vele petten in dit domein, ook binnen Edu-K:

	Lid Architectuurraad	Bureau Edustandaard
Identiteiten, authenticatie, autorisatie	Bram Gaakeer + vacature	Erwin Reinhoud
Gegevensdefinities en standaardisatie	Jacob Hop, Gerald Groot Roessink	Jeroen Hamers / Henk Nijstad
Veilige ketens	Dirk Linden + Bram Gaakeer	Nnb.
Open Data	Gerald Groot Roessink	Laura Braam
Examineren, toetsen en Oefenen (werknaam – zie verslag punt 5)	Bart Ratgers + vacature	Marc Fleischeuers

Het voorstel van Marc is dat elk thema 15 minuten spreektijd krijgt in de volgende bijeenkomsten zodat de thema-hoeders:

- Een kort overzicht geven wat er vanuit architectuuroogpunt gebeurd is de afgelopen periode
- Welke knelpunten /dossiers besproken moeten worden in de Architectuurraad

Bureau Edustandaard bereid dit voor, en de Architectuurraad-leden per thema hebben regie en presenteren dit; dit zal beperkte voorbereiding vergen, in de praktijk zal moeten blijken hoe dit uitpakt en hoe dit efficiënt is te organiseren.

Jacob Hop licht kort het thema 'Gegevensdefinities en standaardisatie' toe aan de hand van voorbeelden: de Nummervoorziening met pseudonimisering, waar eenduidige begrippen moeten worden gebruikt die aansluiten bij de ketenprocessen; bij UWLR zijn nog geen eenduidige definities, neem bijv. het begrip 'leerresultaat': dit verdient verder uitdieping. Het DUO Gegevenswoordenboek zou kwalitatief en op het juiste niveau gelinkt moeten worden aan KOI, evenals de woordenlijst uit de TripleA. Gerald Groot Roessink presenteert over het thema Open data: content – capabilities – community.

De Architectuurraad besluit voor de volgende bijeenkomst (oktober 2017) de agenda samen te stellen op basis van de thema-indeling; thema's krijgen elk (minimaal) 15 minuten.

5. Eindrapport werkgroep Examineren, Toetsen en Oefenen (E.T.O.)

De werkgroep Examineren, Toetsen en Oefenen heeft haar eindrapport opgesteld waarbij de Architectuurraad inhoudelijk al heeft kunnen reageren; de Architectuurraad adviseert vanuit haar rol als bewaker van samenhang hierover ook aan de Standaardisatieraad. Bureau Edustandaard (Marc) heeft [dit advies voorbereid](#). Henk Nijstad geeft namens Bureau ES aan dat dit de eerste architectuur werkgroep onder de vlag van Edustandaard is, en dat de ervaringen en learnings erg belangrijk zijn om te borgen dat ook toekomstige architectuurwerkgroep succesvol kunnen zijn – daarom wordt ook de link met de op te richten werkgroep IAA gemaakt.

Dat er een pluriforme groep aanwezig in deze werkgroep zat (technisch, business, executive) is enerzijds verrijkend en kwaliteitsverhogend, anderzijds kan het ook spanningen geven vanwege de verschillende perspectieven. De lering is dat het belangrijk is bij de start van een werkgroep helder aan te geven welk profiel de werkgroepleden moeten hebben in relatie tot de opdracht van die werkgroep (zie elders mbt. de werkgroep IAA-in-oprichting). En de werkgroep moet volstrekt helder zijn in rapporten en communicatie dat er geen business-beslissingen worden voorgeschreven of gesuggereerd vanuit architectuur. Dit is een randvoorwaarde voor elke volgende architectuur-werkgroepen, zelfs voor architectuur in het algemeen. Uiteraard kan architectuur-denken wel invloed hebben op business beslissingen, dat zou juist de kwaliteit hiervan moeten verhogen.

Aan het vaststellen van de scope is relatief veel tijd besteed, en ook gaande de werkgroep bleef dit ter discussie (wel of niet examineren, oefenen, alleen digitaal of ook 'papier', etc). Dat is vaak inherent aan architectuurdiscussie ivm. de grote samenhang: waar de grens precies getrokken wordt hangt af van het doel dat men wil bereiken – en dit doel kan tijdens het proces door voortschrijdend inzicht aangescherpt worden. Bram Gaakeer schat in dat dit anders is dan bij de op te richten werkgroep IAA – bij E.T.O. zouden er gelijk partijen afvallen als Oefenen of Examineren buiten de scope zou vallen. Jacob Hop geeft aan hoe enorm breed de scope van de Toets-werkgroep eigenlijk is: IA(A) zit in de haarvaten, heel veel verschillende leveranciers zijn erbij betrokken met ook nog grote verschillen per sector; en het hele gebied mbt. leerresultaten is nog grotendeels onontgonnen terrein.

Jacob Hop vindt het logisch dat de resultaten in de ROSA worden opgenomen op de manier die recht doet aan de discussie in de werkgroep. Bram Gaakeer geeft aan dat het de eerste keer is dat dit traject wordt doorlopen voor een architectuurwerkgroep, maar dat er parallellen zijn met hoe destijds de SION-resultaten rondom ROSA bij Edustandaard c.q. de Architectuurraad zijn belegd. De resultaten kunnen dan bijv. als suggesties worden gebruikt bij toekomstige ROSA-scans, en zijn daarmee ook duurzaam beschikbaar voor partijen in het Oefen-/Toets-/Examendomein. De Architectuurraad benadrukt dat er op basis van de werkgroepopbrengsten zeker geen sprake kan zijn van voorschrijvende architectuur, maar informerend. Bart Ratgers stelt voor om 'examineren-toetsen-oefenen' ook als architectuurthema toe te voegen: dit is zo'n belangrijk samenhangend gebied waar veel ontwikkelingen zijn die in samenhang moeten worden gezien. Oa. de werkgroep bij OCW die visievorming ontwikkelt mbt. Toetsen & Standaarden vanuit het perspectief van FACET; en natuurlijk de werkgroep 'Inzicht in het leerproces' binnen Edu-K. Een thema geeft een goede structuur waarin ook het onderhoud van de resultaten (het PDCA-model) kan worden opgepakt. De naam van dit thema en ook de invulling ervan is niet in beton gegoten, maar kan al naar gelang de ontwikkelingen worden aangepast. Bart Ratgers biedt zich ook aan als thema-hoeder, andere AR-leden zijn uitgenodigd toe te treden.

Besluit: de Architectuurraad neemt de aanbevelingen over met aanvullingen:

- Neem het model + uitwerkingen op in ROSA om dit te bestendigen (actie Bureau Edustandaard)
- Adopteer als Architectuurraad het eigenaarschap van het model voor onderhoud en doorontwikkeling – doe recht aan de status van het model zoals aangeboden door de werkgroep (dus met het besef dat er volop ontwikkeling is in dit hele brede domein)
- Pas het model toe in je eigen organisatie, voor eigen toepassingen
- Gebruik ervaringen om het model te verbeteren (onderhoud v/h model!)
- Help mee aan aanscherpen modellen en inzichten (onderhoud / doorontwikkeling model)

Tevens wordt 'Examineren, toetsen en oefenen' (werknaam) als nieuw thema toegevoegd met Bart Ratgers als hoeder vanuit de Architectuurraad. Een eerste activiteit kan zijn: voer een verkenning uit naar de internationale standaarden (van IMS Global bijv.) zoals die oa. in het rapport worden genoemd.

4. Update ROSA-wiki Toetsen

Remco de Boer [presenteert alle \(beoogde\) veranderingen](#) in de ROSA-wiki. De ketenfuncties zijn verbonden aan de in ROSA beschreven ketenprocessen en wettelijke taken. Ook zijn alle standaarden van Edustandaard opgenomen in de ROSA-wiki, waarbij de diverse standaardisatie-experts hebben gereviewd. Bram Gaakeer geeft aan dat ook de beveiligingsstandaarden vanuit Forum Standaardisatie een plek zouden kunnen krijgen in de ROSA-wiki; dit zou vanuit het thema <veilige ketens> opgepakt kunnen worden. De Architectuurraad geeft aan dat het wenselijk is om ook de IMS Global-standaarden in de wiki op te nemen, zodat inzichtelijk is voor welk specifiek proces ook internationale standaarden mogelijk relevant zijn. Dat past ook bij uitstek bij de rol van Edustandaard.

Remco geeft aan dat de status-indicatie op elke pagina aangeeft of bijv. de Architectuurraad de informatie al heeft vrijgegeven, of dat deze nog in concept is bij Bureau ES – een essentiële toevoeging.

Laura Braam presenteert een voorstel voor een nieuwe startpagina van de wiki om de toegankelijkheid een boost te geven. Wie je bent (projectleider of bestuurder) is niet meer leidend, maar wat je precies zoekt. En hierbij worden de meest logische en duidelijke ingangen gekozen. Dit voorstel wordt positief ontvangen. De Architectuurraad zou nog graag zien dat toegevoegd wordt hoe de ROSA samenhangt met de NORA en met instellingsarchitecturen zoals TripleA en HORA.

Actie: de Architectuurraad wordt verzocht om uiterlijk 7 juli te reviewen – de directe links staan [in de presentatie van Remco](#):

- Aanvullende / aangescherpte verbindingen voor de ketenfuncties
- Alle opgenomen standaarden van Edustandaard in de wiki. Daarbij in ieder geval graag review op de structuur, uiteraard is review op de inhoud ook van harte welkom.

Na 7 juli wordt de status van de betreffende pagina's gewijzigd in 'vastgesteld door de Architectuurraad'.

Volgende bijeenkomst: donderdag 12 oktober 13:30 – 16:30 uur